<u>ક્રિમી.કેસ નંબર : ૬૯૫/ ૨૦૧૨ ના કામે આંક : ૧ લગત હુકમ</u>

આજ રોજ નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટ તરફથી સ્પે. સીટીંગ રાખવામા આવેલ છે. જેમા જુના કેસો સબંધે નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટ તરફથી પણ અવારનવાર આદેશો આપવામા આવેલ છે. કેસોના ઝડપી નિકાલ તથા પુનઃ મુલ્યાંકન સબંધે (૧) નામદાર ગુજરાત સ્ટેટ લીગલ સર્વિસીસ ઓથોરીટીના પત્ર નં.૧૭૮/૧૮ તા.૨૩–૧–૧૮ તથા (૨) નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટના પત્ર નં.૧૯૩/૧૭ તા.૨૦–૧–૧૭ તથા ત્યાર બાદના પત્રો વંચાણે લીધા.નામદાર ગુજરાત હાઈકોર્ટ તરફથી અવારનવાર જુના તથા હળવા પ્રકારના કેસોનો નિકાલ કરવાની કામગીરી સબંધે આદેશો કરવામા આવેલ છે. આરોપી ઉપર વારંવાર આ અદાલત તરફથી પ્રોસેસ કાઢવામાં આવેલ છે, જે બજે કે વગર બજે પણ પરત આવેલ નથી. જે સબંધે અદાલત તરફથી અવારનવાર પોલીસ એજન્સીને અન્ય કેસોમા પણ ખુલાસા પુછવામા આવેલ છે. જે સબંધે પોલીસ એજન્સી ધ્વારા પણ બજવણી થઈ શકે તેમ ન હોવાની હકીકતો જણાવેલ છે. ફરીયાદપક્ષ આરોપીઓને અદાલત સમક્ષ હાજર કરી શકેલ નથી.

નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે <u>૨૦૧૭(૧) જી.એલ.એચ. ૭૭૨ હુસેન વિ. યુનિયન ઓફ ઈન્ડીયાના</u> ચુકાદામા બંધારણના અનુ. ૨૧ સબંધે ચર્ચા કરેલ છે, તેમજ પારા–૧૮ મા એપ્રિલ ૨૦૧૫ મા તમામ રાજયના મુખ્યમંત્રી તથા તમામ રાજયના નામદાર ચીફ જસ્ટીસ સાહેબોની મિટીંગ દરમ્યાન પાંચ વર્ષથી જુના કેસોના નિકાલ સબંધે આદેશો કરેલ છે, જેમા પારા–૨૭ મા સમગ્ર ચુકાદાનો સારાંશ આપી ઠરાવેલ છે કે, **(C) EFFORTS BE MADE TO DISPOSE OF ALL CASES WHICH ARE FIVE YEARS OLD BY THE END OF THE YEAR**

(E) THE ABOVE TIMELINES MAY BE THE TOUCHSTONE FOR ASSESSMENT OF JUDICIAL PERFORMANCE IN ANNUAL CONFIDENTIAL REPORTS

(iii) THE HIGH COURTS MAY PREPARE, ISSUE AND MONITOR APPROPRIATE ACTION PLANS FOR SUB ORDINATE COURS

(v) THE HIGH COURTS MAY MONITOR STEPS FOR SPEEDY INVESTIGATION AND TRIALS ON ADMINISTRATIVE AND JUDICIAL SIDE FROM TIME TO TIME.

આમ પાંચ વર્ષથી જુના કેસોનો ઝડપી નિકાલ કરવા સબંધે નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતના ઉપરોકત ચુકાદાનુ પાલન કરવાની આ અદાલતની ફરજ બની જાય છે. ઉકત ચુકાદામા નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે અખ્તરી બી. (શ્રીમતી) વિ. સ્ટેટ (૨૦૦૧)૪ સુ.કો.કે. ૩૫૫, સુરીન્દર સીંગ વિ. સ્ટેટ ઓફ પંજાબ (૨૦૦૫) ૭ સુ.કો.કે. ૩૮૭, તથા એ.આર. અંતુલે વિ. આર.એસ. નાયક (૧૯૯૨) ૧ સુ.કો.કે. ૨૨૫ તથા હુસેનઆરા ખાતુન વિ. સ્ટેટ ઓફ બિહાર (૧૯૯૫) ૫ સુ.કો.કેસીસ ૩૨૬ જેવા અન્ય ૧૨ ચુકાદાઓ ઉપર આધાર રાખી ઉપરોકત આદેશાત્મક સુચનાઓ આપેલ છે. જેનુ પાલન નીચેની અદાલતેએ કરવાનુ રહે છે, તેમજ તે સબંધે નામદાર હાઈકોર્ટને દેખરેખ રાખવાની પણ સુચના આપેલ છે.

નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે **AIR 2012 SC 3217 Hon'ble Judges:H.L.Dattu and Chandramauli Kr.Prasad JJ. Ranjan Dwivedi Versus C.B.I., Through The Director General with Ac. Sudevananda Avadhuta Versus C.B.I., Through The Director General** ના ચુકાદામા ઠરાવેલ છે કે ક્રિમીનલ કોર્ટોએ ઉચિત કેસોમા ક્રિ.પ્રો. કોડ ક. ૨૫૮, ૩૦૯, ૩૧૧ ના પાવર્સ ન્યાયના હીતમા વાપરવા જોઈએ, જેમા નામદાર એપેક્ષ કોર્ટે ઠરાવેલ છે કે, **<u>The criminal courts should exercise their available powers, such as those under Sections 309, 311 and 258 of the Code of Criminal Procedure to effectuate the right to speedy trial. A watchful and diligent trial Judge can prove to be a better protector of such right than any guidelines.</u> In appropriate cases, jurisdiction of the High Court under Section 482 CrPC and Articles 226 and 227 of the Constitution can be invoked seeking appropriate relief or suitable directions.**

જે સબંધે નામદાર બોમ્બે હાઈકોર્ટનો ચુકાદો **<u>Mulchand Motilal Raka v The State of Maharashtra & Anr. 1996(2) Crimes 177 (Bom)</u>** ધ્યાને લેતા તેમા ઠરાવેલ છે કે, **Section 258 of the Code which empowers to stop the proceedings in certain cases is intended to meet with certainsituations, <u>where the presence of accused persons cannot be secured</u> or presence of any important**

witness cannot be secured by the prosecution, which is necessary for the trial of the case. Therefore, where the Magistrate does not find it possible to dispose of the matter by adopting normal procedure contemplated by the Code for one reason or other as herein above stated, in such situation it would be open to the Magistrate to stop further proceedings of the case. Section 258 of the Code can be resorted to where the special or unusual circumstances exist, such as non-appearance of the accused before the Court for considerable time or of the important witness of the prosecution, which make it difficult or impossible for the Magistrate to proceed with the case in normal way. Therefore, in such situation, where the Magistrate finds it difficult to decide the case on merit, without any hindrance, in the normal manner, as per procedure under the Code, the provisions of section 258 of Code can be resorted to. "

નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતનો ચુકાદો AIR 2009 SC 1822 Hon'ble Judges:D.K.Jain and R.M.Lodha JJ. Vakil Prasad Singh Versus State Of Bihar વંચાણે લેતા તેમા નામદાર સર્વોચ્ચ અદાલતે ઠરાવેલ છે કે, It is, therefore, well settled that the right to speedy trial in all criminal persecutions is an inalienable right under Art. 21 of the Constitution. This right is applicable not only to the actual proceedings in court but also includes within its sweep the preceding police investigations as well. The right to speedy trial extends equally to all criminal prosecutions and is not confined to any particular category of cases.

25 Where the court comes to the conclusion that the right to speedy trial of an accused has been infringed, the charges or the conviction, as the case may be, may be quashed unless the court feels that having regard to the nature of offence and other relevant circumstances, quashing of proceedings may not be in the interest of justice. In such a situation, it is open to the court to make

an appropriate order as it may deem just and equitable including fixation of time frame for conclusion of trial.

આ જ હકીકત સબંધે નામદાર મધ્યપ્રદેશ હાઈકોર્ટનો ચુકાદો **State of M.P., Appellant v. Kalu Thawar and another, Respondents.** ધ્યાને લેતા તેમા ડિવિઝન બેન્ચે ઠરાવેલ છે કે, **Police must always remember that it has a duty to the Court and they cannot lust send a challan and think that the rest will be done by the court.**

જેથી આ કામે પોલીસ એજન્સીને પુરતી તકો આપવા છતા આરોપીને હાજર રખાવી શકેલ ન હોઈ હાલના કામે આરોપી વિરૂધ્ધ પોલીસે ચાર્જશીટ દાખલ કરેલ છે તેમ છતા આ કામે આરોપીને હાજર રખાવેલ ન હોઈ ગુનાની સજાનો જોગવાઈ જોતા તેમજ કેસનો પ્રકાર જોતા કેસને વિશેષ લંબાવવા માટે કોઈ કારણ જણાતુ નથી. જેથી તહોમતદાર સામેની કાર્યવાહી પડતી મુકી આરોપીને નિર્દોષ ઠરાવી છોડી મુકવાનો તથા તેમની સામેનો કેસ ફેસલ કરવાનો હુકમ કરવામાં આવે છે. મુદ્દામાલ અપીલ સમય બાદ નાશ કરવો. મુદ્દામાલ સબંધે વચગાળાના હુકમો કાયમી કરવા. (જો મુદ્દામાલ રોકડ કબજે કરેલ હોઈ તો અપીલ સમય બાદ સરકાર દાખલ કરવી.)

તા.૮ મી ડિસેમ્બર ૨૦૧૮ ના રોજ વાંચી સંભળાવી મારી સહી કરી જાહેર કર્યો.

		(બી. જે. પટેલ)
તા.૮–૧૨– ૨૦૧૮.		એડીશનલ ચીફ મેટ્રોપોલીટન મેજીસ્ટ્રેટ (કોર્ટ નં.૪) અ મ દા વા દ.
		કોડ નંબર જી.જે. ૦૦૯૭૭